

A Qualitative Research on the Factors that Make Language Learning Difficult

Demet Ozmat, Cankaya University, 0000-0002-8936-020X

Nuray Senemoglu, Hacettepe University, 0000-0001-9657-0339

Abstract

The purpose of this study is to determine the factors that make teaching and learning English language difficult according to teachers' opinions. It is aimed to present the common difficulties, their reasons and suggestions for them. The study group of this qualitative research included 52 high school English teachers from the Anatolian High Schools in Ankara province in Turkey. Data was derived through semi-structured interviews and analyzed through MaxQda 12, software for qualitative and mixed methods research. Miles and Huberman's (1994) intercoder reliability formula was used to measure consistency among coders and resulted in an intercoder reliability measure of .84. Data was analyzed by articulating the themes and codes. Frequency and percentages were determined and presented with the direct quotations. Four categories of difficulties emerged from the data and they were presented. The findings of the research showed that the most common difficulties experienced by teachers were insufficient communicative practice in textbooks, inefficient use of visual and audio instruments in the classrooms, grammar based teaching, lack of motivation of students, lack of interest in learning English, crowded classrooms, disciplinary problems and lack of adequate technology support in English lessons. Suggestions to minimize the difficulties were also presented in the study.

Keywords: foreign language learning, foreign language difficulties, a qualitative research

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 21, No 3, 2020
pp. 1235-1253
DOI: 10.17679/inuefd.734985

Article type:
Research article

Received : 09.05.2020
Accepted : 25.10.2020

Suggested Citation

Ozmat, D. ve Senemoglu, N. (2020). A qualitative research on the factors that make language learning difficult, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(3), 1235-1253. DOI: 10.17679/inuefd.734985
This study is based on the doctorate thesis accepted in 2017, December by the department of Curriculum and Instruction, Hacettepe University, Turkey.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Developing technology has brought at least one foreign language competence requirement and regarding this foreign language need, studies on foreign language teaching and learning have increased. According to many studies, students learning a foreign language and teachers in Turkey experience many problems (Aksoy, 2020; Demirayaz, Ozkardas and Ozturan, 2019; Gurel and Demirhan İscan, 2020; Catal, Sahin and Celik, 2018; Soguksu, 2013; The Economic Policy Research Foundation of Turkey (TEPAV) and British Council, 2013; Demirpolat, 2015; Erdem, 2016; Akkuş, 2009; Sevinç, 2006.). The results of these studies on the challenges of teaching and learning a foreign language in Turkey can be summarized as grammar based teaching, overcrowded classrooms, lack of competence in mother tongue, need more hours for the weekly allocation of English hours, lack of supplementary resources, inadequate listening activities in lessons, problems in the implementation of efficient and updated English language teaching methods or techniques. In addition to these findings in literature, the studies on English language proficiency levels in Turkey are underwhelming (TEPAV, 2013). Regarding the previous research results on English language learning and teaching summarized above, it can be concluded that there are some problems in teaching and learning English as a foreign language in our country.

Purpose

The purpose of this study is to determine the perceived difficulties in English language teaching process according to high school English teachers. The results of this study are hoped to contribute to teaching and learning problems associated with English language learning for teachers, students, curriculum development specialists for English as a foreign language curriculum, and practitioners. To that end, the following research questions are presented below.

- 1-What difficulties associated with teaching do high school English teachers experience in the process of English language teaching?
- 2- What are the suggestions of teachers to improve student success in the English language learning process?

Method

The study group of this qualitative research included 52 high school English teachers from the Anatolian High Schools in Ankara, Turkey. Study group was chosen according to stratified sampling method. Data was derived through semi-structured interviews. After the research ethics committee approvals from Hacettepe University and Ministry of National Education and approval form from teachers, interviews were recorded in 2016-2017 academic year. Data was transcribed using MaxQda12 content analysis software. Miles and Huberman's (1994) intercoder reliability formula was used to measure consistency among coders and resulted in an intercoder reliability measure of .84. Data was analyzed by articulating the themes and codes. Four categories of difficulties emerged from the data and they were presented.

Findings

According to the findings about the difficulties related to learning materials and course books, 48 teachers out of 52 stated that course books used in their lessons are not effective and suitable for students' needs (92 %). 37 teachers out of 52 stated that they need supplementary materials as course books are not effective (71 %). Besides, 25 teachers stated that the activities in the course books are inadequate to develop students' communication skills (48 %). 30 teachers mentioned about the lack of adequate technology support in English lessons (57 %). In terms of difficulties related to teaching and learning process, 27 teachers out of 52 stated that they had difficulty in teaching student centered and communication based teaching (51 %). 16 of them reported that they have to focus on grammar based teaching and test centered activities because of the exam oriented system of their country (30 %). In terms of difficulties related to students, 46 teachers out of 52 stated that students are not interested in learning English and they do not give any importance to learn English (88 %). 23 of them reported that students lack of motivation (53 %). Lastly, 19 of them stated

that students allocate little or no time for studying English out of the classroom (36 %). In terms of difficulties related to learning environment, the most common problem that teachers had is overcrowded classrooms. 34 teachers out of 52 stated that overcrowded classroom cause concentration problems and decrease students' motivation to learn English (65 %). 30 teachers out of 52 stated that discipline problems affect teaching and learning environment negatively (57 %).

Discussion & Conclusion

According to the results of the study, the difficulties that teachers have related to learning materials and course books are; inefficient course books, course books' not promoting communication skills, lack of supplementary materials, lack of technological tools. Likewise, Çelik (2011) also found that the secondary education English books are not efficient to meet the students' needs and they are not updated. In addition to these results of others studies. Nation and Macalister (2010) emphasized that course books should reflect the learners' needs interests, should be suitable to the level of learners, and contain appealing and effective activities and methods. Thus, it could be concluded that teachers have difficulty teaching English due to poor learning materials, and course books should be redesigned consistent with the needs, levels, interests of the students they are intended to serve. According to the perceptions of teachers about the learning and teaching process, the common difficulties are having difficulty in teaching student centered and communication based teaching. It can be said that teachers should be motivated to create more communication and student centered teaching environment. In terms of difficulties related to students, lack of interest for English language and English teachers, lack of motivation, not allocating time for studying English are the main challenges that teachers have. The results of this study parallel with the Özmat's (2017) study in which students also reported that they had little or no interest for learning English before starting to study at university. It may be concluded that combining a supportive learning environment with friendly teachers who create awareness among students about the importance of English increases student success in English language teaching. In terms of difficulties related to learning environment, the most common problems that teachers had are overcrowded classrooms, discipline problems and lack of computer labs. Bulut and Atabey (2016), and Kaplan (2013) also found out that the common problem of schools in teaching English is overcrowded classrooms. Thus, classroom size and number of students may be a significant factor in the lack of student success. Discipline issues should be hindered through effective classroom management techniques.

Yabancı Dil Öğrenmeyi Zorlaştıran Faktörler Üzerine Nitel Bir Çalışma

Demet Özmat, Çankaya Üniversitesi, 0000-0002-8936-020X

Nuray Senemoğlu, Hacettepe Üniversitesi, 0000-0001-9657-0339

Öz

Bu çalışmada, bugün Türkiye’de İngilizce öğretme ve öğrenme sürecinde yaşanan güçlükleri öğretmenlerin gözünden tespit etmek, nedenlerini belirlemek ve çözüm önerileri sunmak hedeflenmiştir. Bu nitel araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ili Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Anadolu liselerinde görev yapan 52 lise İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun güvenilirliğini hesaplanmasında elde edilen uyum yüzdesi .84 olarak hesaplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde MaxQda 12 programından faydalanılmıştır. Görüşme sorularından elde edilen verilerin analizinde; belirlenen kodlar ve temalar üzerinden frekans, yüzde değerleri belirlenmiş, doğrudan alıntılara yer verilerek açıklanmış ve yorumlanmıştır. Çalışmanın sonuçları dört başlık altında gruplanarak incelenmiştir. Lise İngilizce öğretmenleri, dersin kaynakları ile ilgili olarak, ders kitaplarının öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olmadığını, kitaplardaki etkinliklerin yetersiz olduğunu ve ders kitaplarının iletişim becerilerini kapsamadığını ifade etmişlerdir. Öğretimin niteliğine ilişkin, öğretmeni merkeze alan yöntem ve teknikleri kullanmak zorunda kaldıklarını, sistemin sınav odaklı olmasından dolayı dil bilgisi ağırlıklı öğretim yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerle ilgili olarak; öğrencilerinin İngilizce öğrenmeye ve İngilizce öğretmenlerine yeteri kadar önem vermediklerini, İngilizce dersine ilgisiz ve isteksiz olduklarını, öğrencilerin sadece dersten geçerek not almak amacıyla çalıştıklarını, asıl amaçlarının üniversiteye giriş sınavı olmasından dolayı İngilizce öğrenmenin geri planda kaldığını belirtmişlerdir. Öğrenme iklimi ile ilgili olarak ise, İngilizce öğretmenlerinin en sık yaşadığı problemler; kalabalık sınıflar, disiplin problemleri, okullarda dil laboratuvarlarına ve teknolojik donanımlara duyulan ihtiyaç olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak, yabancı dil öğretme ve öğrenme sürecinin kalitesini ve başarıyı artırmak için bu çalışmada ortaya çıkan zorlukların en aza indirilmesi önemlidir ve çalışmada bu zorluklara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Yabancı Dil Öğrenmeyi Zorlaştıran Faktörler, Nitel Çalışma.

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 21, Sayı 3, 2020
ss. 1235-1253
DOI: 10.17679/inuefd.734985

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi : 09.05.2020
Kabul Tarihi : 25.10.2020

Önerilen Atıf

Özmat, D. ve Senemoğlu, N. (2020). Yabancı dil öğrenmeyi zorlaştıran faktörler üzerine nitel bir çalışma. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1235-1253. DOI: 10.17679/inuefd.734985
Bu makale Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim bilim dalı tarafından Aralık, 2017 tarihinde kabul edilen doktora tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Gelişen teknoloji ile birlikte en az bir yabancı dil öğrenmeye olan ihtiyacın gittikçe arttığı bilinen bir gerçektir. Ülkemizde de bu ihtiyacın karşılanmasına ve eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapılmakla birlikte, yabancı dil öğretme ve öğrenme üzerine yapılan birçok çalışma, bazı güçlüklerle karşılaştığımızı göstermektedir. Yapılan bu çalışmaların bir kısmı öğretmen, öğrenci, müfettiş ve idarecilerin görüşlerini alarak program değerlendirme yolu ile dil öğrenimindeki eksiklikleri belirlemiş, dil öğretim ve öğrenimine katkı getirmeye çalışmıştır. Bu çalışmalar kısaca özetlenecek olursa; Aksoy (2020), 2017 yılında güncellenen ortaokul İngilizce öğretim programlarını öğretmenlerin görüşlerine ve gözlemlere göre değerlendirdiği çalışmasında, kuram ve uygulama ilişkisinin yürütülmesinde önemli problemler yaşandığını göstermiştir. Gürel ve Demirhan İşcan (2020) ise çalışmalarında, 9.sınıf İngilizce dersi öğretim programını İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirmiştir. Araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin program içeriği ile ders kitabının uyuşmadığını, ders kitaplarının yetersiz olduğunu, programdaki etkinlik ve kazanım uyumunun sağlanmadığını, programda verilen İletişimsel Dil Yaklaşımı'nın uygulanmasında bazı sıkıntılar yaşandığını ifade etmişlerdir. Demir-Ayaz, Özkardaş ve Özturan (2019) çalışmalarında lise İngilizce öğretim programını hem öğrenci hem de öğretmen gözünden görüşme yolu ile değerlendirmişlerdir. Çalışmanın sonucuna göre, hem öğretmenler hem de öğrenciler, ders kitapları, kalabalık sınıflar, ders saatlerinin yetersiz olması konularında sorun yaşadıkları belirlenmiş ve öneriler sunulmuştur. Benzer şekilde, daha önceki yıllarda yapılan çalışmalar da, Kandemir (2016), İngilizce öğretmenlerinin görüşlerini aldığı çalışmada, İngilizce ders saatlerinin artırılması, ders kitaplarının güncellenmesi ve sınıflarda teknolojik donanımların geliştirilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Demirtaş ve Erdem (2016), İngilizce öğretmenlerinin görüşlerini alarak yaptıkları program değerlendirme çalışmalarında, İngilizce derslerindeki okuma, konuşma ve dinleme becerilerinin öğrenci seviyesinin üstünde olduğu, öğretme ve öğrenme süreçlerinde uygulanabilir olmadığını tespit etmiştir. Programın uygulanmasında en çok yaşanan sıkıntılar, ders saatinin yetersiz olması ve ders kitabının programa uygun olmadığıdır. Cihan ve Gürlen (2013) araştırmalarında, ilköğretim 5. sınıf İngilizce dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşlerini almışlardır. Araştırmalarında, öğretmenlerin yaşadığı en büyük güçlüğün zaman yetersizliği olduğunu belirlemişlerdir. Buna ek olarak; öğretmenlerin, İngilizce konuşma ve dinleme becerilerinin değerlendirmesinde güçlük yaşadıklarını ortaya koymuşlardır. Bunlara ek olarak; Orakçı (2012), 7. Sınıf İngilizce programını öğretmen görüşlerine göre değerlendirmiş ve çalışmanın sonucuna göre, öğretmenler sınıflardaki öğrenci sayısının programı uygulamak için uygun olmadığını, etkinlikler için uygun teknolojik araçlara kolayca ulaşamadıklarını ifade etmiştir. Bu çalışmalara ek olarak, Akkuş (2009), Türkiye'de ortaöğretim düzeyinde karşılaşılan sorunları 69 yönetici, 69 veli, 65 İngilizce öğretmeni ve 345 öğrenci ile nitel araştırma yöntemi ile yürütmüştür. Sevinç (2006) ise çalışmasında; İngilizcenin ilköğretim düzeyinde yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan mevcut sorunları belirlemiş ve İngilizcenin daha etkin ve verimli bir şekilde öğretilmesi ve öğrenilmesine yönelik çözümler sunmuştur. Yukarıda incelenen bu çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre, yabancı dil öğretiminde yaşanan benzer sorunlar; derslerde dilbilgisi ağırlıklı yöntemin kullanılması, sınıf mevcutlarının kalabalık olması, öğrencilerin anadilde yetersiz olmaları, yabancı dil ders saatlerinin yetersiz olması, İngilizce dersi kaynaklarının yetersiz olması, etkili ve verimli İngilizce öğretim yaklaşımı ya da tekniklerinin seçilerek kullanılmaması şeklinde özetlenebilir.

Alanyazında yapılmış çalışmalara ek olarak; ülkemizin İngilizce dil yeterliğine yönelik çalışma sonuçlarının da çok iç açıcı olduğu söylenemez. Ülkemizde dil öğrenen bireylerin İngilizce seviyelerinin hem ulusal hem de uluslararası değerlendirmelere göre beklentilerin oldukça altında olduğu görülmektedir. Örneğin; "İngilizce Yeterlik Endeksi" 2014 araştırma sonuçları incelendiğinde, toplam 63 ülke arasında, Türkiye'nin 47. sırada yer aldığı görülmektedir. Aynı zamanda Avrupa ülkeleri arasında ise sonuncu sıradadır (Education First English Proficiency Index, 2015). Benzer şekilde, 2011 yılı itibarıyla ortalama TOEFL puanı 77 olan Türkiye, 193 H-endeksi skoru (bilimsel yayın puanı) ile 161 ülke arasında 93. sırada yer almaktadır (Türkiye Eğitim Araştırmaları Vakfı, 2013). Yukarıdaki uluslararası veriler ve yapılan çalışmalardan (Soğuksu, 2013; Türkiye Eğitim Araştırmaları Vakfı ve British Council, 2013; Demirpolat, 2015; Erdem, 2016) elde edilen bulgular göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizde dil öğrenme ve öğretme sürecinde, istedik başarıyı sağlamada problem yaşadığımız görülmektedir.

Bu çalışmada amaç İngilizce öğretmenlerinin, yabancı dil öğretme ve öğrenme sürecinde yaşanan zorluklara ve nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu araştırma ile İngilizce öğretilmekte yaşanan zorluklar tespit edilerek, yabancı dil öğrenen öğrencilere, öğretmenlere, yabancı dil programı geliştirenlere, yabancı dil eğitimi konusunda yapılan ve yapılacak çalışmalara katkı sağlanması beklenmektedir. Bu anlamda, yabancı dili nasıl daha iyi öğreniriz ve öğretiriz sorularına cevap ve yapıcı öneriler sağlaması bakımından da önemli görülmektedir. Bu kapsamda, çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1-Lise İngilizce öğretmenlerine göre İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörler nelerdir?

- a. Öğretmenlerin öğrenme kaynaklarına (ders kitapları ve araç-gereçler) ilişkin görüşleri nelerdir?
 - b. Öğretmenlerin İngilizce öğretiminin niteliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
 - c. Öğretmenlerin öğrencilerden kaynaklanan zorluklara ilişkin görüşleri nelerdir?
 - d. Öğretmenlerin öğrenme ikliminin fiziksel ve psikolojik özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2-Lise İngilizce öğretmenlerinde göre, dil öğrenmeyi zorlaştıran faktörlerin önlenmesine yönelik önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırmada lise İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörlerin betimsel yöntemle belirlenmesi amacıyla nitel yollarla veri toplanmıştır. Öğretmenlerin kendi deneyimleri doğrultusunda, dil öğrenmeyi zorlaştıran etmenlere yönelik görüşleri yarı yapılandırılmış veri toplama aracı kullanılarak, yüz yüze görüşme yoluyla mevcut durum belirlenmeye çalışılmıştır. Bu gerekçeyle İngilizce öğretmenlerinin dil öğrenme sürecinde yaşadıkları zorlukların sebeplerini belirlemek ve öğretim-öğrenme ortamında ne tür zorlukların, ne düzeyde yaşandığını ve ne gibi öneriler getireceklerini ortaya koymak amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Bu yöntemde dayanan araştırmalarla, durum nedir, neredeyiz, ne yapmak istiyoruz, nereye, hangi yöne gitmeliyiz, oraya nasıl gideriz gibi sorulara, mevcut zaman kesiti içindeki verilere dayanılarak cevap bulmak istenir (Kaptan, 1998). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık, görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma Evreni ve Çalışma Grubu

Karasar'a (2005) göre, çalışma evreni; araştırma evreninin bütün niteliklerini temsil eden ve ulaşılabilirliği olan, onun küçük bir modelidir. Bu araştırmanın çalışma evreni Türkiye'de lise düzeyinde eğitim veren İngilizce öğretmenleridir. Çalışma grubu, 2015-2016 öğretim yılında Ankara ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Anadolu liselerinde görev yapan 52 lise İngilizce öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışma grubu 2015-2016 öğretim yılında Ankara ilindeki MEB'e bağlı Anadolu liselerinin İngilizce öğretmenleri arasından seçilmiştir. Çalışma grubunun Ankara ilinden seçilmesinde, merkez ve ilçelerde farklı okul türlerindeki ortaöğretim kurumlarının bulunması ve sosyo-ekonomik düzeylerinin çeşitlilik gösteriyor olması, öğrenci ve öğretmen sayılarının araştırma için yeterli olması etkili olmuştur (Milli Eğitim Bakanlığı, 2014). Ayrıca ulaşım kolaylığı, zaman ve maliyet açısından ekonomikliği de Ankara ilinin seçilme nedenleri arasındadır.

Çalışma grubunun belirlenmesine yönelik, Anadolu liselerinin belirlenmesinde, orantısız tabakalı amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde amaç, örneklem seçimi yapmadan önce asıl grubu alt gruplara bölerek tabakalar oluşturulmasıdır. Bu yöntem, istenen değişkene göre belirlenen tabakaların daha homojen yapıya sahip olmaması nedeniyle örneklemin tüm grubu daha iyi temsil etmesini ve farklı alt gruplardan yeteri kadar örneklem seçme imkânı sağladığı için öncelikli kullanılan yöntemdir (McMillan, 1996; Patton, 1990). Çalışmaya dahil edilecek Anadolu liselerinin belirlenmesinde, 152 genel ortaöğretim kurumunun ilçelere dağılımına bakıldığında; toplamda 79 Anadolu Lisesi bulunmaktadır. En çok Anadolu Lisesi öğrencinin bulunduğu Çankaya, Yenimahalle, Keçiören, Mamak ve Altındağ ilçelerinde bulunan Anadolu liseleri, çalışma grubunun heterojenliğini en üst düzeyde sağlamak amacıyla 2015-2016 öğretim yılı Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı (TEOG) yerleştirme taban puanlarına göre sıralanarak üst, orta ve alt başarı düzeylerine ayrılmıştır. MEB'in gruplandığı ortaöğretim kurumlarından Mesleki ve Teknik liseler ve Din Öğretimi liseleri, meslek alanlarına yönelik öğretim yapılması nedeniyle, Özel Eğitim Meslek Liseleri ise özel eğitime gereksinim duyan bireylere yönelik öğretim yapılıyor olması nedeniyle çalışma grubuna dâhil edilmemiştir.

Ortalamanın 1 standart sapma altından düşük başarı düzeyinde 16 Anadolu lisesi; ortalamanın 1 standart sapma altı ve 1 standart sapma üstü arasında 2 standart sapmalı dilimde yer alan orta başarı düzeyinde 48 Anadolu lisesi; ortalamanın 1 standart sapma üstünden daha yüksek başarı düzeyinde 15 Anadolu lisesinin yer aldığı görülmektedir. Belirlenen liselerden her 3 gruptan veri toplamak amacı ile okul yönetimi ve öğretmenleri işbirliğine gönüllülüğü dikkate alınarak çalışma grubuna seçilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlere yönelik betimsel özellikler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

<i>Çalışma Grubunun Betimsel Özellikleri</i>		
	f	%
Kadın	35	65,38
Erkek	17	32,69
Toplam	52	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere; 35 kadın (alt başarı grubu okullarından 9, orta başarı grubu okullarından 17, üst başarı grubu okullarından 9), 17 erkek (alt başarı grubu okullarından 4, orta başarı grubu okullarından 9, üst başarı grubu okullarından 4) İngilizce öğretmeni olmak üzere toplamda 52 lise İngilizce öğretmeni ile yüz yüze görüşme yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları, Geliştirilmesi ve Uygulama Süreci

Araştırma verilerini toplamak ve öğretmenlerin görüşlerini almak üzere hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun geliştirilme aşamasında şu basamaklar izlenmiştir: Alanyazında dil öğrenmeyi zorlaştıran etmenler ve bu etmenlerin temel özellikleri belirlenmiştir. Özmat (2017)’ın geliştirdiği Dil Öğrenmeyi Zorlaştıran Faktörler Ölçeği kapsamındaki maddelerin temel çerçevesinde taslak görüşme formları oluşturulmuştur. Hazırlanan taslak formların kapsam geçerliğini belirlemeye yönelik 2 lise İngilizce öğretmeni, 1 Türkçe konu alan uzmanı ve bir de ölçme değerlendirme alan uzmanından görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler ve değişiklikler yapılmış ve görüşme formlarına son hali verilmiştir (Ek-1).

Milli Eğitim Bakanlığında 09.05.2016 tarihinde, 14588481-605.99-E.5149315 sayılı ve Hacettepe Üniversitesi 08.04.2016 tarihinde; 35853172/ 433-1058 sayılı Etik Kurul izinleri alındıktan sonra, Ankara’da görev yapmakta olan 52 lise İngilizce öğretmeni önceden randevu alınarak yüz yüze görüşmeler 2015-2016 bahar dönemi ve 2016-2017 güz dönemlerinde yapılmıştır. Katılımcılarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler, bilgilendirilmiş onam formları (Ek-2) imzalatılarak, gönüllülük esası doğrultusunda ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Kayıd alınan görüşmeler, araştırmacı tarafından yazıya dökülmüştür. Transkriptler, içerik analizi yöntemi kullanılarak MaxQda 12 programı yardımı ile analiz edilmiştir. MaxQda 12 nitel veri analiz yazılım programı ile tema ve kodlar belirlendikten sonra ayrıntılı betimleme, kodlayıcı güvenilirliği ve uzman incelemesi yapılmıştır. Belirlenen kodlar ve temalar üzerinden frekans, yüzde değerleri belirlenmiş, doğrudan alıntılara yer verilerek açıklanmış ve yorumlanmıştır.

Veri analizlerinin iç geçerliğini sağlamak için bir alan uzmanı ile çalışılmıştır. Dış geçerliği sağlamak için araştırmanın sürecine ve sonuçlarına ilişkin ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. İç güvenilirliği sağlamak için “Gözleme Bağlı Güvenirlik” yöntemi uygulanmış bu kapsamda iki alan uzmanı ile iç güvenilirlik incelemesi yapılmıştır. Güvenirliğin hesaplanmasına yönelik Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği uyum yüzdesi formülü kullanılmıştır ve öğretmenlerden edilen verilere yönelik kodlayıcılar arası tutarlılık hesaplanmıştır. Öğretmenlerde elde edilen veriler için kodlayıcılar arası uyum yüzdesi 0,84 olarak hesaplanmıştır. Bu oran veri analizleri bakımından güvenirliliğin sağlandığının bir göstergesidir.

BULGULAR

İngilizce öğretme ve öğrenme sürecinde öğrenmeyi zorlaştıran faktörlere ilişkin 52 lise İngilizce öğretmeni ile yürütülen yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen verilere göre öğretmenlerin görüşleri, öğrenme kaynaklarından ve ders kitaplarından kaynaklanan zorluklar, öğrencilerden kaynaklanan zorluklar, öğretimin niteliğinden kaynaklanan zorluklar ve öğrenme ikliminden (psikolojik ve fiziksel özellikler) kaynaklanan zorluklar başlıkları altında tema ve kodları belirlenmiştir.

Öğrenme Kaynaklarından Kaynaklanan Zorluklar

Lise İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre, öğrenme kaynaklarına yönelik yaşanan zorluklar ve kitaplardan kaynaklanan zorluklar temalarına ilişkin kodlar, frekans ve yüzdeler Tablo 2 ve Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 2.

Öğretmenlerin Öğrenme Kaynaklarına İlişkin Zorluklara Yönelik Görüşleri ve Sıklığı

Tema	Kodlar	f(=52)	%
Öğrenme kaynaklarına ilişkin zorluklar	<i>Ek kaynak yetersizliği</i>	37	71
	<i>Teknolojik yetersizlikler</i>	30	57
	<i>Ders kitaplarının yetersizliği</i>	25	48
	<i>Öğretmenler arası kaynak paylaşımı eksikliği</i>	15	28

Tablo 2 incelendiğinde, lise İngilizce öğretmenlerinin, öğrenme kaynaklarına yönelik en çok zorluk yaşadıkları konunun ek kaynak yetersizliği olduğu görülmektedir. Toplam 52 öğretmenden 37'si devletin gönderdiği kitapların yeterli olmadığını dolayısı ile ek kaynaklara ve araç gereçlere ihtiyaç duyduklarını ve bu kaynakların da yeterli olmadığını belirtmiştir (%71). Buna paralel olarak, 25 öğretmen de kullandıkları ders kitaplarının öğrenciler için yetersiz olduğunu belirtmiştir (%48).

Öğretmenlerin 30'u İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörler konusunda teknolojik yetersizliğin bir etken olduğu görüşündedir (%57). 15 öğretmene göre yaşanan bir diğer zorluk ise, öğretmenler arasındaki kaynak/materyal paylaşım konusundaki zayıflıktır (%28). Bir diğer ifade ile öğretmenler, ek kaynak paylaşımı konusunda eksiklik duyduklarını belirtmişlerdir. Dil öğrenme sürecinde kaynaklara yönelik yaşanan zorluklara ilişkin doğrudan alıntıya aşağıda sunulmuştur:

"...Kitaplar daha öncede söylediğim gibi öğrencilerin seviyelerine uygun, mevcut temalarla alakalı ilgi çekici aktiviteler sunmuyor, günlük hayatta ilgili değil ve bir yıl öğretilenler diğer yıla yok oluyor. Kaynaklarımız da çok yetersiz, öğrencileri kaynakları kullanmaya yönlendirme ve nasıl yararlı şekilde kullanabileceklerini öğrenmelerini sağlamakta zorluk çekiyorum..." (LÖ-23)

Ders Kitaplarına Yönelik Yaşanan Zorluklar

Ders kitapları ile ilgili yaşanan zorluklar temasına ilişkin kodlar, frekans ve yüzde dağılımı Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Öğretmenlerin Kitaplarla İlgili Zorluklara Yönelik Görüşleri ve Sıklığı

Tema	Kodlar	f (=52)	%
Kitaplara ilişkin yaşanan zorluklar	<i>İçeriğin öğrenci ihtiyaçlarına yönelik olmaması</i>	48	92
	<i>İçerikteki etkinliklerin yetersizliği</i>	40	76
	<i>İçeriğin öğrenci seviyesine uygun olmaması (düşük)</i>	25	48
	<i>Kitaplar 4 dil becerisini kapsamaması</i>	20	38

Tablo 3 incelendiğinde, toplam 52 lise öğretmeninden 48'i ders kitaplarının içeriklerinin öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olmadığını düşünmektedir (%92). Benzer şekilde 40 öğretmen de kitaplardaki etkinliklerin az olduğunu, öğrencilerin daha çok pratik yapmaya ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir (%76).

25 öğretmen ders kitaplarının içeriğinin öğrencilerin seviyesinin daha altında olduğu dolayısı ile ek materyal ve kitaplara ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir (%48). 20 öğretmen de ders kitaplarının 4 dil becerisini kapsamadığını ifade etmiştir (%38). Öğretmenler, öğrencilerin İngilizce iletişim becerilerini ve dilbilgisini de kapsayan bir bütünlük içerisinde olan kaynaklara ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Dil öğrenme sürecinde ders kitaplarına yönelik yaşanan zorluklara ilişkin doğrudan alıntı aşağıda sunulmuştur:

"...kitaplarda ciddi sıkıntılar var. Özellikle liselerde kullandığımız ders kitabı oldukça sıkıcı ve gramer ağırlıklı. Öğrenciler sürekli mekanik alıştırmalara maruz kalıyorlar. Ayrıca, ek kitap aldurmak da çok zor hem çok pahalı hem de okulumuzda kaynak kitap aldurmak yasaklanıyor. Materyallerin çoğu eksik gelmekte, bazen de hiç gelmeyen materyaller oluyor. Sınıfta internetten bir şey açıp dinletme şansımızda olmuyor çünkü tüm siteler yasaklı. Ayrıca müfredat da ders kitapları ile seviye bakımından birbirini takip etmiyor, örneğin 9. Sınıf içeriği çok ağırken bizim bu sene kullandığımız kitabın, 11. Sınıfların içeriği çok hafif kalıyor. Böyle bir uyumsuzluk olduğunu düşünüyorum. Bu tarz zorluklar öğretimi de engelliyor..."

Öğretim Hizmetinin Niteliğine İlişkin Yaşanan Zorluklar

Öğretim hizmetinin niteliği ile ilgili yaşanan zorluklar temasına ilişkin kodlar, frekans ve yüzde dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Öğretmenlerin Öğretim Hizmetinin Niteliğine İlişkin Yaşanan Zorluklara İlişkin Görüşleri ve Sıklığı

Tema	Kodlar	f(=52)	%
Öğretim hizmetinin niteliğine ilişkin yaşanan zorluklar	Öğretmen merkezli öğretim teknikleri	27	51
	Dilbilgisi odaklı öğretim	16	30
	Yanlış ve eski öğretim sistemleri uygulanması	11	21
	Sınava yönelik algının engel teşkil etmesi	10	19

Tablo 4 incelendiğinde, lise İngilizce öğretmenlerinin öğretme-öğrenme sürecine ilişkin yaşadıkları zorlukların en başında, toplam 52 öğretmenden 27'si ağırlıklı olarak öğretmen merkezli öğretim yapabildiklerini, öğrenciyi merkeze alan yöntem ve tekniklerin kullanımı konusunda zorluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir (%51). 16 öğretmen, sistemin sınav odaklı olmasından dolayı, öğrencilerin sınava hazırlandıkları bir dönem içerisinde oldukları için dilbilgisine daha fazla odaklanmak zorunda kaldıklarını ve dil bilgisi ağırlıklı öğretim yaptıklarını belirtmişlerdir (%30). Bunlara ek olarak, 11 öğretmen yanlış buldukları ve eski öğretim tekniklerinin hala kullanıldığını ifade etmiştir (%21). Son olarak, 10 öğretmen ise yaklaşan üniversite sınavlarından dolayı birçok yöntem ve tekniklerin etkili işlemediğini daha çok soru-cevap, teste yönelik etkinliklerin ilgi gördüğünü belirtmiştir (%19). Dil öğrenme sürecinde yöntem ve tekniklerle ilgili yaşanan zorluklara ilişkin doğrudan alıntılardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

"...yararlı olabileceğini düşündüğüm pek çok tekniği imkânsızlıklardan dolayı kullanamamaktayım. Örneğin 2 sene önce çalıştığım bir okulda etkinliklerimizi çoğaltıp dağıtabileceğimiz sadece öğretmenlere ait bir fotokopi makinamız bile yoktu (gülüyor..) şuan çalıştığım okulda ise tek sorun pek çok öğretmenin yaşadığı kalabalık sınıf mevcududur. Dil eğitimindeki aktivitelerin herkes tarafından yeterli seviyede anlaşıldığını anlamam ve öğrencilerimin aktivitelerde (drama -worksheet-speaking vb.) daha sık yer almaları için öğrenci sayısının 33-34 olması öğretmeni gerçekten ekstra yormaktadır (LÖ-11).

"...Öğrencilerin bir kısmı aslında gayet hevesliler, öğrenmek istiyorlar, öğretmenlerimizde donanımlı ancak ilköğretimden beri bizler dahil öğrenciler formüle ve matematiksel kurallara bağlı eğitim felsefesinden ve sınava yönelik bir sistemle büyüyorlar. Öğrenciler ve aileler önlerinde geleceklelerini belirleyecek üniversite sınavı varken neden dil öğrenmeye gereksinim duysunlar, zaten ileri de öğrenirim mantığı var..." (LÖ-31).

"...Sınavlarda da 4 dil becerisine önem verilmeli, sadece okuma ve dilbilgisi ağırlıklı sınavlar olunca öğrenciler sınav için bile olsa önem vermiyorlar. Bizden konuşmaya yönelik etkinlikler bekleniyor, ancak sınavlarımızda dilbilgisi ölçülüyor. Sonuç olarak dil öğrenmeden ziyade test başarısı önem kazanıyor. Öğrenci sınavdan önce dilbilgisi yapısını ezberleyip sınavda yaptığında kendini İngilizceyi hallettim diye düşünüp üstüne düşmüyor ve kendini geliştirmek için çaba sarf etmiyor. Üstelik ezberlediği yapıdan biraz farklı bir şey karşısına çıktığında ve ezberlediği için yapamadığında, "öğretmenim bu sizin dediğiniz gibi değil" diyerek topu öğretmene atıyor, farklı diye düşünüp kendini geri çekiyor. Dilin yaşayan ve gelişen aynı zamanda değişen bir yapısı olduğunu, bir yere birden farklı bir şekilde çıkabileceğini ve birden fazla cevap verebileceğini kabullenemiyor. Bunlarda bizi yıllardır süregelen ve değişmeyen yöntem ve tekniklere itiyor..."(LÖ-16).

Öğrencilerden Kaynaklanan Zorluklar

Öğrencilerden kaynaklanan zorluklar temasına ilişkin kodlar, frekans ve yüzde dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Öğretmenlerin Öğrencilerden Kaynaklanan Zorluklara İlişkin Görüşleri ve Sıklığı

Tema	Kodlar	f(=52)	%
İngilizce dersine/öğrenmeye karşı yaşanan zorluklar	İngilizce öğrenmeye önem vermeme	46	88
	İngilizce öğretmenine değer vermeme	36	69
	Sadece yüksek not almak için çalışma	30	57
	İngilizce öğrenmeye isteksizlik/ilgisizlik	28	53
	Diğer derslere daha fazla önem verilmesi	28	53
	Okul/ders dışında vakit ayırmama	19	36

Tablo 5 incelendiğinde, lise İngilizce öğretmenleri öğrencilerden kaynaklanan zorluklara ilişkin, toplam 52 öğretmenden 46'sı İngilizce dersine ve öğrenmeye yönelik yaşadıkları sıkıntılarının başında öğrencilerin

İngilizceye önem vermediklerini belirtmiştir (%88). Toplam 52 öğretmenden 36 öğretmene göre öğrenciler, İngilizce dersine olduğu kadar İngilizce öğretmenine de önem vermemektedirler (%69). 30 öğretmen, öğrencilerin sadece dersten geçer not almak amacı ile çalıştıklarını, asıl amaçlarının üniversiteye giriş sınavı olmasından dolayı İngilizce öğrenmenin geri planda kaldığını düşünmektedir (%57). Bunu takiben 23 öğretmen de öğrencilerin İngilizceye karşı ilgisiz ve isteksiz olduklarını belirtmiştir (%53). Öğretmenlerin 28'i öğrencilerin yoğun ders programında ve YGS' de yer almayan İngilizce dersine diğer dersler kadar önem vermediklerini, diğer derslere çok daha fazla zaman ayırdıkları görüşündedirler (%53). Son olarak, 19 öğretmen ise ortaokul öğretmenlerinin görüşlerine paralel olarak, öğrencilerin ders dışında İngilizce öğrenmek için ek vakit ayırmadıklarını, kendilerinin ders dışında çalışmadıklarını ve çaba göstermediklerini düşünmektedir (%36). Dil öğrenme sürecinde öğretimin niteliğini artırmak için getirilen önerilere ilişkin bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

"...isteksiz ve sorunlu öğrencilerle uğraşmak gerçekten çok zor. Sınıfta bir öğrencinin bile sorunlu olması tüm sınıfı etkileyebiliyor ve o öğrenci adına uygulanan tüm teknikler(görmezden gelme –mahrum bırakma... vs.) öğrencide işe yaramamış olabiliyor. Bunun yanında Öğrenciler en basta dil öğrenmeye karşı bir bariyer oluşturuyorlar. Öğretmenler o bariyeri yıkamıyor çoğu kez. Ayrıca müfredat da kendini tekrar etmekten öteye gidemiyor. Buna rağmen öğrenciler yine başarısız çünkü tekrar etmiyorlar çabucak unutmuş oluyorlar. Aslında öğrendiklerini içselleştirmiyorlar..." (LÖ12)

"...yabancı bir dil öğrenmenin gereksiz olduğunu düşüncelerinden dolayı İngilizceye karşı ön yargı oluşuyor. Öğrenilmiş çaresizlikleri de var, hiçbir zaman öğrenemeyeceklerine inanıyorlar. Bunların yanında, gerçek hayatımda işime yaramayacak düşüncesi, gerçek yaşamda da zaten kullanamıyor olmaları da etkenler arasında. Öğrenciler, mecbur kalırsam ilerde üniversite de hazırlık okur öğrenirim düşüncesine sahipler. Zaten sınava hazırlanıyorlar, diğer derslere daha çok önem veriyorlar, bunların arasında İngilizce ile uğraşmak ve gerçekten bir dil öğrenmek için çaba göstermek onlara angarya gibi geliyor ve bizde bunu hissediyoruz..." (LÖ25)

Öğrenme İkliminden (psikolojik/fiziksel) Kaynaklanan Zorluklar

Lise İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre, öğrenme ortamında yaşanan fiziksel ve psikolojik zorluklar temasıyla ilgili kodların frekans ve yüzdelik dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

Lise İngilizce Öğretmenlerinin Öğrenme İkliminde Yaşanan Zorluklara İlişkin Görüşleri ve Sıklığı

Tema	Kodlar	f(=52)	%
Öğrenme ikliminden kaynaklanan zorluklar	Sınıf mevcudu	34	65
	Disiplin problemleri	30	57
	Saygısız öğrenciler	24	46
	Dil laboratuvarları ihtiyacı	17	32
	Sınıflarda teknolojik donanım eksikliği	10	19

Tablo 6 incelendiğinde, lise İngilizce öğretmenlerinin en sık yaşadığı problem sınıf mevcudlarının çok kalabalık olmasıdır (%65). Diğer bir ifade ile toplam 52 öğretmenden 34'ü sınıf mevcudunu öğrenme ikliminde yaşanan zorluklardan biri olarak görmektedir. Öğretmenlerden 30'u öğrenme ikliminde yaşadıkları bir diğer zorluğun disiplin problemleri olduğunu belirtmiştir (%57). Bunu takiben, 24 öğretmen ise öğrencilerin derslerde birbirleriyle dalga geçtiklerini ve birbirlerine saygısız olduklarını ve bunun öğrenme iklimini psikolojik olarak olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir (%46). 17 öğretmen, okullarda dil laboratuvarlarının eksikliğini yaşadıklarını belirtmiştir (%32). Son olarak 10 öğretmen, öğrenme ortamlarında hem öğretmenin hem de öğrencinin yararlanabileceği teknolojik donanımlara ihtiyaç duyduklarını ifade etmiştir (%19). Dil öğrenme sürecinde öğrenme ikliminden kaynaklanan zorluklara ilişkin bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

"...sınıflar çok kalabalık, böyle olunca disiplin problemleri de artıyor, lise çağındaki öğrenciler zaten birbirleriyle, öğretmenle tartışmaya kavga etmeye çok müsait, böyle olunca sınıfta huzuru sağlamakta zorlanırken, bir dil öğretmeye çalışmak ta biraz zor görünüyor..." (LÖ45)

"...öğrenciler en çok birbiriyile dalga geçiyor, telaffuz hataları ile dalga geçip dakikalarca espri yapabiliyorlar, sınıfı susturmak ve gerginlikleri önlemeye çalışmak yaşadığım zorluklardan biri. Bir de okulumuzda istekli öğrencileri yönlendirebileceğim ek kaynakları, orijinal kaynaklara dergilere ulaşabilecekleri bir kaynak odası yok bu da diğer bir eksiklik ortam adına..." (LÖ11)

Öğretmenlerin Önerileri

Lise İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil öğrenmede yaşanan zorluklara ilişkin öneriler temasıyla ilgili kodların frekans ve yüzdelik dağılımı Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7.

Lise İngilizce Öğretmenlerinin Yabancı Dil Öğrenmede Yaşanan Zorluklara İlişkin İlişkin Önerileri ve Sıklığı

Tema	Kodlar	f(=52)	%
Öğrenme kaynaklarına ilişkin öneriler	Teknolojik açıdan okullar donanımlı olmalı (dil laboratuvarları vb.)	23	44
	Okulun İngilizce kaynaklara yönelik havuzu olmalı	20	38
	Ders kitapları yeniden düzenlenmeli	20	38
Öğretimin niteliğine ilişkin öneriler		f(=52)	%
	İletişim becerileri değerlendirmeye katılmalı	32	61
	Kur sistemi olmalı	30	57
Sınav merkezli sistem değişmeli	19	36	
Öğrencilerden kaynaklanan zorluklara ilişkin öneriler		f(=52)	%
	Öğrenciler bilinçlendirilmeli	25	48
	Ders saatleri artırılmalı	22	42
Veliler bilinçlendirilmeli	17	32	
Öğrenme iklimine yönelik öneriler		f(=52)	%
	Sınıf mevcutları azaltılmalı	42	80
	Geniş/ferah ve aydınlık sınıflar	12	33
Sınıf yönetimine yönelik eğitimler	11	21	

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenler öğrenme kaynaklarından yaşanan zorluklara ilişkin önerilerine göre 52 öğretmenden 23'ü okulların teknolojik açıdan donanımlı olması gerektiğini önermiştir (%44). 20 öğretmen ise, okulların kaynak ve kütüphane konusunda destek olmasını, gerek öğretmen gerek öğrencilerin faydalanabileceği, derslerde ve ders dışında kullanıma açık kaynak havuzu oluşturulmasını önermişlerdir (%38). Buna ek olarak, 20 lise öğretmeni de İngilizce ders kitaplarının yeniden düzenlenmesi gerektiği şeklinde öneri getirmişlerdir (%38).

Öğretimin niteliğini artırmak için alınan öneriler incelendiğinde, 32 öğretmen, öğrencilerin konuşma İngilizce iletişim becerilerini artırmak adına sınavlara ya da değerlendirme sistemine iletişim becerilerini ölçecek kısımların da dâhil edilmesini (%61) önermiştir. 30 öğretmen, öğrencilerin geçmiş öğrenim hayatlarından gelen seviye farklılıklarından dolayı sınıf olarak ayırmak yerine kur sistemi şeklinde İngilizce seviyelerine göre farklı sınıflarda eğitim almaları gerektiğini önermektedir (%57). Son olarak, 19 öğretmen ise eğitim sistemindeki sınav ağırlıklı/odaklı anlayışın değiştirilmesi gerektiğini düşünmektedir (%36).

Öğrencilerden kaynaklanan zorluklara yönelik öğretmenlerin önerileri incelendiğinde, toplam 52 öğretmenden 25'i öğrencilere düzenli olarak dilin önemi ve gereğinin paylaşılmasını, öğrencilerin dil öğrenmenin gerekliliği konusunda farkındalık yaratılmasını ve bilinçlendirilmesini önermiştir (%48). 22 lise öğretmeni de İngilizce ders saatlerinin artırılması ile öğrencilerin daha çok İngilizceye maruz bırakılmalarını düşünmektedirler (%42). Benzer şekilde, 17 öğretmen, ailelerin de dil öğrenme konusunda bilinçlendirmelerini düşünmektedirler (%32).

Son olarak, öğretmenlerin; öğrenme iklimini fiziksel ve psikolojik yönden geliştirmeye yönelik önerileri sorulduğunda, toplam 52 öğretmenden 42'sinden gelen en sık önerinin, sınıf mevcutlarının azaltılması yönünde olduğu görülmektedir (%80). 12 öğretmen dil öğretiminin daha geniş, ferah ve aydınlık sınıflarda yapılmasını (%23) ve 11 öğretmen de sınıftaki disiplin problemlerinin çözümüne yönelik, sınıf yönetimi ile

ilgili eğitimlerin artırılması gerektiğini düşünmektedir(%21). Öğretmenlerin önerilerine ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda sunulmuştur:

"...sınıf mevcutları çok kalabalık, kalabalık bir sınıfta dil öğretmek de öğrenmek de çok zor oluyor. Öğrenci 40 dakikalık bir derste bir kere ya konuşur ya konuşamaz. Bir dil sınıfı için ideal öğrenci sayısı 20'dir. Sayı bu kadar kalabalık olunca doğal olarak seviye düşük oluyor. Öğretim nitelikli olmuyor. Öğrencilerin hepsi ile yeterli derecede ve eşit derece ilgilenemiyoruz. Bence hazırlık sınıfları şart, öğrenci uzun bir süre dile maruz kalmalı, dili kullanabilmeli, yaşayabilmeli ve bunun yanında sevmeli ve eğlenabilmeli ki öğrenebilsin, ders saatleri de yabancı dil öğretmek ve öğrenmek için yetersiz kalıyor diye düşünüyorum. Dolayısı ile benim önerim sınıf mevcutlarının azaltılması, daha az sayıda öğrenci olması ve dil öğretim süresinin artırılması yönündedir." (LÖ12)

"...bence lise çağındaki öğrencilerin artık dilin önemi konusunda bilinçlendirilmeleri şart, öğrenciden destek, sevgi ve ilgi olmazsa olmuyor, onların güvenini kazanmak, İngilizce 'ye ilerde ne kadar ihtiyaç duyacaklarını sürekli anlatmak lazım, ders aralarında ya da rehberlik saatlerinde sohbet ederek sevdirmek lazım, öğrenciyi kazanmak için sadece kendilerini değil, aileleri ile de işbirliği içinde olmak lazım. Bu konuda seminerler yapılabilir, başarılı İngilizce eğitim veren üniversitelerden öğrenciler davet edilip sınıflarda misafir edilebilir, İngilizce sadece bir ders olarak görülmemeli ve beden müzik gibi olmamalı öğrencilere dil öğrenme önemi yeterince verilmeli, yani kısaca öğrencinin zihninde size ve İngilizceye olan inancı oturtmak lazım..." (LÖ32).

"...sınıf mevcutları azaltılmalı ve disiplin problemleri ortadan kaldırmak için okul-aile işbirliği içinde olmalıdır. Sınıf yönetimine yönelik seminerler, örnek olayların paylaşıldığı paylaşım toplantıları düzenlenebilir, öğrencilerin İngilizce derslerini de önemseyip, dikkate almaları için onlarla da birlikte toplantılar yapılmalıdır. Hocam, ders saatleri kesinlikle artırılmalıdır..." (LÖ37).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, lise İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre yabancı dil öğrenme sürecinde yaşanan zorluklar ve nedenleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, dersin kaynakları ile ilgili olarak, öğretmenler en sık sırasıyla; kaynak yetersizliği, ders kitaplarının yetersizliği, ek kaynak konusunda yaşanan zorlukları belirtmiştir (Tablo 2). Öğretmenler, ders kitaplarının yetersiz olma nedenlerini ise, kitapların içerisindeki etkinliklerin öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olmadığını, kitaplardaki etkinliklerin az olduğunu ve ders kitaplarının iletişim becerilerini geliştirecek etkinlikleri kapsamadığını ifade etmişlerdir (Tablo 3). Bu sonuçlar, Özmat'ın (2017) çalışmasındaki lise öğrencilerinin görüşleri ile de paralellik göstermektedir. Öğrenciler, kullandıkları ders kitaplarının öğrenmelerini kolaylaştıracak nitelikte olmadığını, konuların güncel olmadığını ve kitapların seviyelerinin ya üzerinde ya da altında olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde, Çelik (2011) ortaöğretim ders kitaplarını değerlendirdiği çalışmasında, öğrencilerin görüşlerine göre; İngilizce ders kitabının gerçek yaşamda işe yarar nitelikte olmadığı ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Bulut ve Atabey (2016), araştırmalarında, ilköğretim İngilizce programlarına yönelik İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre, ders kitaplarının çoğu etkinlikler için mevcut materyallerin yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Bu durumda, lise İngilizce kitaplarındaki benzer sorunların ilköğretim İngilizce kitaplarında da görüldüğü söylenebilir. Kara (2019), 9. sınıf İngilizce ders kitaplarına yönelik öğretmen adaylarının görüşlerini incelediği çalışmasında, öğretmen adaylarının ders kitaplarını dil becerileri ve dil içeriği açısından yeterli bulduğunu ancak öğretmen adaylarının, dil bilgisi ve sözcük öğretimi ve etkinliklerinin geliştirilmesi gerektiğini düşündüklerini belirlemiştir. Öğretmenlerin kullandıkları ders kitaplarını nasıl değerlendirecekleri ve ders kitaplarını güncel dil öğretim yaklaşımları ve öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda nasıl uyarlayacakları konusunda eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Benzer şekilde, Özdemir ve Ulaş (2007), Anadolu Lisesinde görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kullandıkları ders kitaplarına yaklaşımlarını inceledikleri çalışmalarında, öğretmenlerin okullarda kullanılan ders kitaplarının yanı sıra yabancı yayın evleri tarafından hazırlanan ders kitaplarını da tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Bu çalışmaların ortak sonuçlarına ek olarak, Nation and Macalister (2010), ders kitapları seçiminde; içeriğin öğretme öğrenme hedeflerine uygunluğu, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve seviyelerine uygun olması, ilginç ve etkili tekniklere yer alması gibi kriterlerin çok önemli olduğunu vurgulamıştır.

Bu durumda bu çalışmadan elde edilen bulgular, yapılan diğer çalışmalarında sonuçlarında görüldüğü üzere ve alan yazında belirtilen kriterler göz önünde bulundurulduğunda, lise İngilizce kitaplarının içerik, seviye, öğretme ve öğrenme etkinlikleri bakımından öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veremediği ve teknolojik araçlarla yeterince desteklenmediği nedenleriyle öğrencilerin İngilizce öğrenmelerini ve öğretmenlerin İngilizce öğretilmelerini zorlaştırdığı söylenebilir. Lise düzeyinde kullanılan ders kitaplarının yeniden düzenlenmesine, düzenlenme sürecinde öğretmen ve öğrencilerin öneri ve ihtiyaçlarının da göz önünde bulundurulmasına ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Öğretme öğrenme ortamı ile ilgili olarak; öğretmenler en sık yaşadıkları zorluk olarak, sistemin sınav odaklı olmasından dolayı dil bilgisi ağırlıklı öğretim yaptıklarını ve öğretmeni merkeze alan yöntem ve teknikleri kullanmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin, iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere derslerde yer veremedikleri, öğrencilerin sınavla yönelik soru çözme tekniklerine ağırlık ve önem vermelerinden kaynaklı zorluk yaşadıkları söylenebilir (Tablo 4). Benzer şekilde, Cihan ve Gürle'nin (2013) çalışmasında ortaokul İngilizce öğretmenlerinin okuma ve yazma becerilerine kıyasla daha az geliştiği belirtilen konuşma ve dinleme becerilerinin değerlendirilmede fazla dikkate alınmadığını tespit etmişlerdir. Benzer şekilde, Bulut ve Atabey'in (2016) yaptığı araştırma sonucunda, öğretmenler okullarda yabancı dil kullanma olanaklarının az oluşunun yabancı dil öğretimi olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Lamb'ın (2007) dil öğrenmede yaşanan başarısızlıklar için yaptığı gözlem ve diğer ölçme araçlarından elde edilen sonuçlara göre, sınıfların çoğunun öğretmen merkezli öğretim ağırlıklı olduğu, yazılı etkinliklerin sadece kitaplara dayalı olduğu ve iletişimsel hiçbir etkinlik içermediği tespit edilmiştir. Aslan ve İzci (2017) ortaokul İngilizce programını inceledikleri çalışmalarında, benzer şekilde, öğretmenlerin öğrencilerin dinleme becerilerine yönelik gösterdiği gelişimi yeterli bulmadıkları ve derslerde yazma, dinleme ve konuşma becerisine yönelik etkinliklerin sayısı artırılması gerektiği sonucunu elde etmiştir. Dolayısı ile bu araştırmadan elde edilen bulgular, benzerlik gösteren sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin öğretme öğrenme sürecinde, öğrencileri merkeze alan ve iletişim becerilerini sergileyebilecekleri bir ortam ve şartlara sahip olmadıkları için zorlandıkları söylenebilir. Öğretmenlerin bu görüşlerinde sınav ağırlıklı bir sistemin olması ve öğrencilerin test çözme tekniklerine odaklanmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısı ile öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye ve kullanmaya ihtiyaç duyacakları, sınav merkezli öğretim yerine yaşayarak ve dilin doğasını öğrenerek, yabancı dili kullanabilecekleri öğretme ve öğrenme ortamına ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Öğrencilerden kaynaklanan zorluklara yönelik ise, öğretmenler lise öğrencilerinin İngilizce öğrenmeye ve İngilizce öğretmenlerine yeteri kadar önem vermediklerini, İngilizce dersine ilgisiz ve isteksiz olduklarını, öğrencilerin sadece dersten geçerek not almak amacıyla çalıştıklarını, asıl amaçlarının üniversiteye giriş sınavı olmasından dolayı İngilizce öğrenmenin geri planda kaldığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin ders dışında İngilizce öğrenmek için ek vakit ayırmadıklarını, kendilerinin ders dışında çalışmadıklarını ve çaba göstermediklerini düşünmektedir (Tablo 5). Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, öğrencilerden elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Benzer şekilde, lise öğrencileri de İngilizceye okul dışında vakit ayırmadıklarını ve yabancı dili zaten yükseköğretim sürecinde öğreneceklerini düşündükleri için önem vermediklerini belirtmişlerdir (Özmat, 2017). Chen (2011) İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen Tayvanlı öğrencilerin başarısız olma nedenlerinin motivasyon eksikliği ve dil öğrenmeyeceklerine ilişkin algıları olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu durumda, Bu durumda, öğretmenlerin görüşlerine göre; öğrencilerin dil öğrenme için istek ve ihtiyaç duyma konusunda güdülenme derecelerinin düşük olduğu söylenebilir. Öğrencilerin İngilizce dersine karşı isteksiz, ilgisiz olmalarının ve öğrenmeye ihtiyaç duymamalarının dil becerilerinin gelişimine engel teşkil ettiği sonucuna varılabilir. Bu bulgular, öğrencilerin dil öğrenmeye karşı bilinçlendirilmeye, yönlendirilmeye ve ihtiyaç duymalarının sağlanması gerektiğine işaret etmektedir.

Öğrenme ikliminden kaynaklanan zorluklarla ilgili olarak, lise İngilizce öğretmenlerinin en sık yaşadığı problemin kalabalık sınıf mevcudatı olduğu belirlenmiştir. Diğer yaşadıkları zorluklar ise, disiplin problemleri, okullarda dil laboratuvarlarına ve teknolojik donanımlara duyulan ihtiyaç şeklinde belirlenmiştir (Tablo 6). Bulut ve Atabey'in(2016) çalışmasında da öğretmenlerin büyük çoğunluğu, etkili öğrenme için yeterli donanıma sahip olmadıklarını veya mevcut donanımdan etkin bir şekilde yararlanamadıklarını ve kalabalık sınıf mevcudatına yönelik olumsuz görüş bildirmişlerdir. Benzer şekilde, Kaplan (2013) genel liselerin İngilizce dersindeki başarısızlık nedenlerini incelediği çalışmanın sonucunda, sınıfların kalabalık olmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediği ancak seviye sınıfları uygulaması yapmanın öğrenmeyi olumlu etkileyeceğini tespit

etmiştir. Kurumehmetoğlu (2008), İngilizce öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yaşadıkları zorlukları belirlediği araştırmasının sonucunda, öğretmenlerin sınıf yönetiminde yaşadıkları en büyük zorluğun disiplin problemleri olduğu, öğrencilerin derse katılmak istemedikleri ve isteksiz öğrencilerden oluşan grupların bulunduğudır. Stronge (2002) başarılı bir öğretmenin, öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştıracak her türlü imkânı sağlayarak etkili bir sınıf yönetimini sağlayabilen öğretmen olduğunu vurgulamıştır. Bu durumda sınıflarda yaşanan disiplin problemlerinin ve kalabalık sınıfların, dil öğrenmeye engel teşkil ettiği, öğretmenlerin bu durumdan olumsuz etkilendikleri söylenebilir. Öğretmenlerin disiplin konusunda rahatsızlık duymaları bu konuda önlem alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Son olarak, öğretmenlerin önerilerinden elde edilen sonuçlara göre, öğrenme kaynakları ile ilgili yaşanan zorluklara yönelik, okulların öğretimi teknolojik açıdan destekleyecek şekilde donanımlı olmasını, kaynak ve kütüphane konusunda yaşanan eksikliklerin giderilmesini, İngilizce ders kitaplarının yeniden düzenlenmesi gerektiği önermişlerdir. Öğretmenler, öğretimin niteliğini artırmak için, değerlendirme sistemine iletişim becerilerinin dâhil edilmesini, kur sisteminin uygulanmasını, eğitim sistemindeki sınav ağırlıklı/odaklı anlayışın değiştirilmesi gerektiğini önermişlerdir. Öğrencilerden kaynaklanan zorluklara yönelik öğretmenler, öğrencilerin ve velilerin dil öğrenme konusunda bilinçlendirilmeleri gerektiğini, İngilizce ders saatlerinin artırılmasını önermiştir. Öğretmenler; öğrenme iklimine yönelik sınıf mevcutlarının azaltılması, derslerin geniş, ferah ve aydınlık sınıflarda yapılması ve sınıf disiplini konusunda eğitimler düzenlenmesi şeklinde öneri getirmişlerdir (Tablo 7). Öğretmenlerin önerileri, ihtiyaçlarının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Sonuç olarak, yabancı dil öğretme ve öğrenme sürecinin kalitesini ve başarıyı artırmak için bu çalışmada ortaya çıkan zorlukların en aza indirilmesi önemlidir. Ders materyallerinin iyileştirilmesi, ders kitaplarının yeniden düzenlenmesi, daha etkili öğretme öğrenme ortamlarının yaratılması, İngilizce öğrenmeye yönelik motivasyon ve bilincin artırılması ve etkili bir yabancı dil öğretmek için güvenli ve destekleyici sınıf ortamlarının oluşturulması oldukça önemlidir. Aşağıda bu faktörlere yönelik öneriler sunulmuştur:

1-Araştırma sonuçlarına göre, okullarda kullanılan ders kitaplarının içeriği öğrencilerin ilgisini çekmemekte ve ihtiyaç duydukları konuşma- dinleme becerilerini geliştirecek etkinlikleri yeterince kapsamamaktadır. Ders kitaplarının öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları ve dil öğrenme becerilerinin gelişimi göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmesine ihtiyaç vardır. Lise kitaplarının içeriği, etkinlikler ve seviye bakımından yeniden düzenlenmelidir. Ders kitaplarının düzenlenmesinde; İngilizce programı hedeflerine uygun olacak şekilde ve öğrencilerin derslerde daha etkin olabilecekleri ve kendilerinde eksiklik olarak gördükleri konuşma ve dinleme becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verilmelidir.

2-Yabancı dil eğitim programlarının içerdiği kaynakların ve öğretme öğrenme süreçlerinin, öğrencileri etkin kılacak, yabancı dilde iletişim kurmalarına fırsat verecek öğretme ortamları oluşturmak yerine ezberi ve sınav odaklı bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle, İngilizce eğitim programları da öğrencilerin dili yaşayarak öğrenecekleri ve kullanmalarına fırsat verecek hedefler ve içerikle yeniden düzenlenmelidir. Bu konuda öğretmenlere de rehberlik etmeleri için fırsatlar sağlanmalıdır.

3-Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin dil öğrenmeye istekli olmadıkları ve yabancı dil öğretimine yeterli önem verilmediği ortaya çıkmıştır. Öğrenciler, İngilizce dışındaki derslere daha çok önem vermektedir. Öğrencilerin, dil öğrenmeyi yükseköğretime erteledikleri tespit edilmiştir. Bu durumda, öğretmenler, okul yönetimi veya rehberlik hizmetleri öğrencileri dil öğrenmeye karşı bilinçlendirmeli, yabancı dile akademik hayatlarında neden ve ne derece ihtiyaç duyacakları konusunda eğitimler vermeli ya da motivasyon toplantıları yapmalıdır. Öğrenciler, yükseköğretime başlamadan dil öğrenme konusunda güdülenmelidir.

4-Araştırmada elde edilen bulgular sınıf mevcutlarının çok kalabalık olmasının dil öğretimine engel teşkil ettiğini göstermiştir. Bu durumda okullarda sınıf mevcutlarının azaltılması için önlemler alınmalıdır.

5-Araştırmada öğretmenlerin sınıflarda disiplin problemi yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlere, öğrencilerin zorbalık davranışlarını önleme ve sınıf ortamını nasıl olumlu hale getirecekleri konusunda profesyonel rehberlik yapılmalıdır.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu çalışma için, Milli Eğitim Bakanlığından 09.05.2016 tarihinde, 14588481-605.99-E.5149315 sayılı ve Hacettepe Üniversitesinden 08.04.2016 tarihinde; 35853172/ 433-1058 sayılı Etik Kurul izinleri alınmıştır.

EKLER

EK-1

İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİ GÖRÜŞME FORMU

- A. Demografik Özellikler :
Cinsiyet K () E ()

B. Dil Öğrenmeyi Zorlaştıran Faktörler

Öğrenme Kaynaklarından Kaynaklanan Zorluklar

1- İngilizce ders kaynaklarına (derste kullanılan araç gereçlere) yönelik yaşadığınız zorluklar var mıdır? Varsa nelerdir? Neden zorluk olarak görüyorsunuz?

2- İngilizce derslerinde kitaplar dışında en çok hangi tür materyallere ihtiyaç duymaktasınız? Neden? (Sonda: ek kaynaklar, Teknoloji ve Dijital medya /Görsel materyaller (sunu/ film/dizi/video...vb) /İşitsel materyaller (müzik, ses CD, vb.)

3- Derslerde kullanılan İngilizce kitapları ile ilgili düşünceleriniz nelerdir? Yaşadığınız zorluklar var mıdır? Eğer var ise, en çok ne tür zorluklar yaşamaktasınız? (Sonda: Kitaplar öğrencilerin öğrenme düzeyine, ilgilerine, ihtiyaçlarına ve sizin ihtiyaçlarınıza göre düzenlenmiş midir? Görsel açıdan zengin midir? vb. faktörler açısından değerlendirir misiniz?)

4- İngilizce dersinin araç-gereçlerine ilişkin önerileriniz nelerdir? Neler eklenmeli ve nasıl daha iyi olmalı?

Öğretimin Niteliğinden Kaynaklanan Zorluklar

1- İngilizce derslerinizde (öğretme-öğrenme ortamında) kullandığınız yöntem ve tekniklerle ilgili yaşadığınız zorluklar var mıdır? Varsa ne gibi zorluklar yaşamaktasınız? (Sonda: Derslerinizde ne tür etkinlikler daha iyi gidiyor ve ya gitmiyor?)

2-Öğrencilerinizin İngilizce derslerinde en çok zorlandıkları beceri/beceriler hangileri ve sizce neden zorlanıyorlar?

3- İngilizce öğretme öğrenme ortamının daha verimli olmasına yönelik önerileriniz nelerdir?

Öğrenenden Kaynaklanan Zorluklar

1- Öğrencilerinizin İngilizce dersine karşı olumsuz tutumları var mı, varsa en sık karşılaştığınız olumsuz tutumlar nelerdir?

2- Öğrencilerinizin İngilizce öğretmenlerine karşı olumsuz tutumları var mı, varsa ne gibi olumsuz tutum sergilediklerini düşünüyorsunuz?

3- İngilizce derslerinde başarıyı artırmak ve İngilizceyi sevdirmek adına neler öneriyorsunuz?

Öğrenme İklminden Kaynaklanan Zorluklar

1- Öğretme-öğrenme ortamında (sınıfta) psikolojik açıdan İngilizce öğrenmeyi olumsuz yönde etkileyen ne gibi zorluklarla karşılaşmaktasınız? (Sonda: Sınıf ortamınızı öğrencilerin psikolojisi açısından değerlendirir misiniz?)

2- Öğretme- öğrenme ortamında (sınıfta) fiziksel ortam ve imkânlar açısından İngilizce öğrenmeyi olumsuz yönde etkileyen ne gibi zorluklarla karşılaşmaktasınız? (Sonda: sıralar ve oturma düzeni, görseller, teknolojik araç gereçler vb)

3- Öğrenme iklimi İngilizce derslerinde başarıyı artırmak için nasıl daha iyi düzenlenmelidir? Önerileriniz var mıdır ?

EK-2
ÖĞRETMEN GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Doktora tez çalışması olarak yürütülen bu çalışmada öğrencilerin İngilizce derslerinde, dil öğrenirken karşılaştıkları zorlukların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Araştırma için veri toplanmamak üzere Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Etik Komisyonu'ndan uygunluk ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izinler alınmıştır.

Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır, istemediğiniz sürece bu formları doldurmanız gerekmemektedir. Sonradan vazgeçmeniz halinde verileriniz araştırmadan çıkarılacaktır. Yapılacak uygulamanın getirebileceği herhangi bir risk durumu, rahatsızlık ya da aksi tesir edebileceği durum söz konusu değildir. Kimlik bilgileriniz alınmayacak ve kişisel olarak veriler kimseyle paylaşılmayacaktır, analiz sonuçları bireysel olarak sunulmayacaktır. Araştırmaya katılmadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa size açıklama yapılacaktır. Araştırma sonuçlarına ise istediğiniz takdirde tez yazımı tamamlandıktan sonra tarafımızdan ulaşabilirsiniz.

Tez Danışmanı
Prof. Dr. -----
Doktora Öğrencisi

Tarih:

Katılımcı:
Adı, soyadı:
Adres:
İmza:

KAYNAKÇA

- Akkuş, Ö. (2009). *Türkiye'de İngilizce öğrenim ve öğretiminde karşılaşılan sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Aksoy, E. (2020). Türkiye'de 2017'de güncellenen ortaokul İngilizce öğretim programının kuram-uygulama bağı kapsamında değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Dergisi*, 9(1), 1–21. DOI: 10.19128/turje.575392
- Aslan, S. ve İzci, E. (2017). Ortaokul İngilizce öğretim programının öğretmen görüşlerine göre Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün (CIPP) Modeli ile değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 33-44. DOI: 10.17679/inuefd.323402
- Bulut, İ. ve Atabey, E. (2016). İlkokul ikinci sınıf İngilizce dersi öğretim programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 257-280. DOI: 10.17679/inuefd.17366404
- Chen, W. (2011). *Taiwanese students' beliefs about learning English and their relations to the students' self-reported language learning behaviors* (Unpublished doctorate thesis). The University Of Texas, San Antonio.
- Çelik, Ş. N. (2011). *Ortaöğretim İngilizce ders kitabı Breeze 9 hakkında öğrenci, öğretmen ve müfettiş görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Cihan, T. ve Gürten E. (2013). İlköğretim 5. sınıf İngilizce dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 13 (1), 131-146. <https://hdl.handle.net/11421/127>
- Demir-Ayaz, A., Özkardas, S. ve Özturan, T. (2019). Challenges with English language teaching in high schools in Turkey and possible suggestions to overcome them. *Eurasian Journal of Applied Linguistics*, 5(1), 41-55. DOI: 10.32601/ejal.543778
- Demirpolat, C.B. (2015). Türkiye'nin yabancı dil öğretimi ile imtihanı: Sorunlar ve çözüm önerileri, SETA. Erişim adresi: <https://www.setav.org/turkiyenin-yabanci-dil-ogretimiyle-imtihanı-sorunlar-ve-cozum-onerileri/>
- Demirtaş, Z. ve Erdem, S. (2016). 5. sınıf İngilizce dersi öğretim programı: Güncellenen programın bir önceki programla karşılaştırılması ve programa ilişkin öğretmen görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 5 (2), 55-80. DOI: 10.19126/suje.59904
- EF EPI (Education First English Proficiency Index) (2015). The world's largest ranking of countries by English skills. Erişim adresi: <http://www.ef.co.uk/eipi/>
- Erdem, S. (2016). *Ortaokul-lise öğrencilerine ve İngilizce öğretmenlerine göre İngilizce öğretiminde karşılaşılan sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Gürel, E. ve Demirhan İşcan, C. (2020). Reviewing the 9th grade English curriculum with stake's responsive evaluation model according to teachers' opinions. *Cukurova University Faculty of Educational Journal*, 49 (1), 501-554. DOI: 10.14812/cufej.623396
- Kandemir A. (2016). *İlkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programının katılımcı odaklı program değerlendirme yaklaşımıyla değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Pamukkale.
- Kaplan, H. (2013). *Genel liselerde İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenleri hakkında öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi (Antalya İli örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*, Tekişik Web Ofset Tesisleri, Ankara
- Kara, S. (2019). Pre-service teachers' course book evaluation and adaptation: an evaluation of 9th grade English course book. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 20(2), 564-577. DOI: 10.17679/inuefd.482825
- Karasar, N. (2005). *Scientific research method (Bilimsel araştırma yöntemi)* Ankara: Nobel publications.
- Kurumehmetoğlu, Ö. (2008). *The attitudes on classroom management among EFL teachers in private and state primary and high schools* (Unpublished master's thesis), Uludağ University, Bursa.
- Lamb, M. (2007). The impact of school on EFL learning motivation: An Indonesian case study. *TESOL Quarterly*, 41(4), 757-780. <https://doi.org/10.1002/j.1545-7249.2007.tb00102.x>
- McMillan, J.H. (1996). *Educational research: fundamentals for the consumer*. (2nd ed.). New York: HarperCollins College Publishers.
- MEB (2014). Eğitim İstatistikleri. Çevrim-içi: <http://ankara.meb.gov.tr/www/egitim-istatistikleri/icerik/24>,
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. London: SAGE Publications.
- Nation, I.S.P. & Macalister. J. (2010). *Language curriculum design*. New York: Routledge.

- Orakçı, Ş. (2012). *İlköğretim 7. sınıflar için uygulanan 2006 İngilizce öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özdemir, V. ve Ulaş, F. (2007). Mersin merkez ilçe Anadolu liselerinde görev yapan İngilizce öğretmenlerinin ders kitaplarına yaklaşımları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2).
<https://dergipark.org.tr/en/pub/mersinefd/issue/17387/181721>
- Özmat, D. (2017). *İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Patton, M. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Sevinç, K.Ü. (2006). *İlköğretim okullarında İngilizce öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Soğuksu, A. F. (2013). *Ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programındaki iletişimsel yaklaşımın sınıf içi uygulamalara yansımaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara, Türkiye.
- Stronge, J. H. (2002). *Qualities of effective teachers*. Alexandria VA: Association for supervision and curriculum development.
- TEPAV (Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı) (2013). Türkiye'deki devlet okullarında İngilizce dilinin öğretimine ilişkin ulusal ihtiyaç analizi. Erişim adresi:
[https://www.tepav.org.tr/upload/files/13993885191.Turkiyedeki Devlet Okullarında İngilizce Dilinin Öğrenimine İlişkin Ulusal İhtiyac Analizi.pdf](https://www.tepav.org.tr/upload/files/13993885191.Turkiyedeki_Devlet_Okullarinda_Ingilizce_Dilinin_Ogrenimine_Iliskin_Ulusal_Ihtiyac_Analizi.pdf)
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seckin Yayınları.

İletişim/Correspondence

Dr. Demet ÖZMAT. demetgulsoy@cankaya.edu.tr
Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU. n.senem@hacettepe.edu.tr